

עין משפט נר מצוה
 לו א מיי פֿיר מהלכות תמידין ומוספין הלכה ד:

לענין רש"י
רוק"א [אורוג"א]. גרניר (צמח). אלרינאר"א [אלינדר"א]. כוסבר. פוריש [פוריל"ש]. כרשים (ירק מאכל). לייטוג"א. חסה.

רבינו חננאל

פי' גרגירה זינתה גירה מלשון הנוףא דמרגמי גיירא. שדר ליה כוסברתא כלומר הרגז בתוך כוס ברזא שדר ליה כרתי כלומר אד יתרגנה יכרת זרעו שדר ליה חסא כלומר לא שלחתי לך אלא שמחוס עליה כלומר וכסה אותה אמרינן לך ס : ק ך ק טי' א בבא רבי רבי. וא"ת והלא שפיכות דמיס הוא משבע מנות ואפילו לישראל אסור דהא תניא (לקמן ט.) העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא היו ס מעלין ולא מורדין וי"ל שהיה ירא פן יודיעו הדבר אל השמים והיו גורמין להרגו ואמרינן ס אס זא להרגן השכם להרגו עי"ל שהיה צורך המינים והמסורות לדע"ג דלין מינים באומות לענין קבלת קרנן מידס לענין הורדה אינא כדפריך בפ"ק דחולין (דף יג.): השמא ד ישראל היו ס מורדין דעובדי כוכבים מיבעיא: אמר ל יה א"ב יומא ל יה להאי דקאי אבבא וכו'. ר' אלחנן פירש דל"ג אס כן דלי א"ל (ב) היה לו לרבי חנינא להצין שהיה מת דאס היה ישן מה גבורה יש להקפץ אדס משנתו. אמרינן במדרש חלז מטמא חלב מנטר כשגולד רבי גזרו שלא למול ואזכי ואמו מלווה שלח קיסר והציאו לרבי ואמו לפניו והסליפתו אמו באנטונינוס והינקתו עד שהציאמו לפני קיסר לפניך ואני תהותך ואלא שיהיה שררה פרט לקטיעה בר שולם דהוא איגריי דההוא קיסר דהוה סאני ליהודאי ואמר לחשיבי דמלכותא מי שעלתה לו נימא ברגלו יקטענה ויחיה או יניחנה ויצטרע אמרו לו יקטענה ויחיה אמר לו קטיעה בר שולם חדא דלא מצית יכלת לכולוהו דכתיב כי כארבע רוחות השמים וגו' כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלא ישראל ואי קטלת להני דשכיחי גבך קארו לך מלכותא קטיעא אמר ליה [מימר] שפיר קאמרת מיהו כל מאן דזכי למלכא שדו ליה [לקמוניא] חלילא פי' לכשכן האש. פי' אילפא ספתי כי קא שדאי ליה לקמוניא אמר כל נסטיי לרבי עקיבא ולחביריו יצא ר"ע ודרש והיתה לאהרן ולבניו לאהרן מחצה ולבניו מחצה כך זה לרבי עקיבא מחצה ולחביריו מחצה יצתה ב"ק ואמרה קטיעה בר
שולם מוזמן לחיי העולם אנטונינוס ששמיה לרבי

י:

שדרך **ל**יה **ב**וסברתא. לפי"ה קשה מה עלה בדעתו של רבי מתחלה לומר שישחטנה ועוד קשה שלצסוף חזר צו רבי מעצמו לךך נראה כפירוש ר"ח והערות ^ט שדר ליה גרגירא כלומר נאפה גירא הנוףא והנואפת תרגום ירושלמי גיירא וגירתא שדר ליה כוסברתא

כסה על קלוניה והוכיחנה בסתר

ואנטונינוס לא הצין מה ששלח לו והיה סבור שאמר שחוט הצת ושדר ליה כרתי כלומר וכי תתן לי ענה שיכרת זרעי שדר ליה חסא כלומר לא שלחתי לך אלא שמחוס עליה כלומר וכסה אותה אמרינן לך **ס**: **ק**ך **ק**טי' **א**בבא רבי רבי. וא"ת והלא שפיכות דמיס הוא משבע מנות ואפילו לישראל אסור דהא תניא (לקמן ט.) העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא היו **ס** מעלין ולא מורדין וי"ל שהיה ירא פן יודיעו הדבר אל השמים והיו גורמין להרגו ואמרינן **ס** אס זא להרגן השכם להרגו עי"ל שהיה צורך המינים והמסורות לדע"ג דלין מינים באומות לענין קבלת קרנן מידס לענין הורדה אינא כדפריך בפ"ק דחולין (דף יג.): השמא ד ישראל היו **ס** מורדין דעובדי כוכבים מיבעיא: **אמר** **ל**יה א"ב יומא **ל**יה להאי דקאי אבבא וכו'. ר' אלחנן פירש דל"ג אס כן דלי א"ל (ב) היה לו לרבי חנינא להצין שהיה מת דאס היה ישן מה גבורה יש להקפץ אדס משנתו. אמרינן במדרש חלז מטמא חלב מנטר כשגולד רבי גזרו שלא למול ואזכי ואמו מלווה שלח קיסר והציאו לרבי ואמו לפניו והסליפתו אמו באנטונינוס והינקתו עד שהציאמו לפני קיסר לפניך ואני תהותך ואלא שיהיה שררה פרט לקטיעה וכו'. ולא גרס שריה ולא כל שריה דקרא כתיב מלכיה וכל נשיאיה ^ט ואורי' דנשיא הוא הישע שמפורש בספר יוסיפוס שנשבעו רומיים שלא להמליך עליהם עוד מלך בשציל אחד שלקח אשה אחת בחזקה אלא שהיו ממנים ישיש אחד ולו שלג מאות יועצים ולסוף כמה שנים מלך עליהם אחד בחזקה שמתה אמו בלדתה ונצקעת בטנה ומנאזוהו חי ומלך עליהם ונקרא קיסר בלשון רומי והוא לשון כרות בעברית ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחריו קיסר: **ו**י' **ל**יה **ל**א**י**פא **ד**אזא**י** **ב**לא מבסא. וא"ת והא אמרינן פרט לאנטונינוס אע"ג דאזל בלא מכסא ויש לומר שגס הוא נימול דגרסינן בירושלמי דמגילה (פ"ה) א"ל אנטונינוס לרבי את מאכילני מן לוייתן לעתיד לבא א"ל אין א"ל מן אימר פסאם לית את מאכילני ומן לוייתן את מאכילני א"ל מה אעביד לך דהא כתיב וכל ערל לא יאכל צו כיון דשמע כן אזל וגזר גרמיה דהא אמרה לאיגרי אנטונינוס: **ל**נון

הבא בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים קטיעה קנה עולמו בשעה אחת. כי מת אנטונינוס אמר רבי נתפרדה חבילה. אדרכן שמשיה לרב כדי מית אמר רב

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ולימא **ל**יה. צפרהסיא: **ד**למא **מ**אערי **ל**יה. **ל**רבי: **ע**זרה **א**יסורא. **ו**נתה: **ש**דר **ל**יה. אנטונינוס לרבי עשז ששמו גרגירא רוק"א בלע"ז והצין רבי מה לי ולעשז הזה ודאי סימנא הוא דשלח לי גרגירא נגדרי' ונמשך לב גירא עם הנואפים ^ה יודע היה ללמוד אנטונינוס: **ש**דר **ל**יה. רבי כוסברתא בלע"ז אלויןאר"א.

כלומר שחוט הצת כוס ברתא שמי מלות: **ה**דר **ש**דר **ל**יה. אנטונינוס כרתי בלע"ז פורי"ש. כלומר אס כן יכרת זרעי: **ה**דר **ש**דר **ל**יה **חסא**. לייטוג"א בלע"ז. כלומר חוס עליה: **מ**טראסא. דיאקסקאות של עור כמין שקיס גדולים: **ו**וחיטי **א**פומייסו. שאס יפתחו השקיס רואיס החטים ולא יצינון: **ו**דאסו **מ**ינייטו **ני**פוק **ע**לייטו. היואלצין מבצין יוצאו הוצאות למלכי רומי העומדין אחרי על סמן הממון הלז: **נ**קראס. מערה. לשון נקרת הצור (שמות לב): **ל**ציסיס **ד**רבי. ללמוד מורה: **מ**שמש **ל**יה. משמש לפניו כסעודה: **ש**מה **א**דוס. בגיהנס משמעי קרא: **מ**י **ש**ש **ל**ו **ני**מא **ד**רגלו. דשר מת ומאערו: **ו**יחיס. ויצריא: **כ**ל **ד**זוי **מ**ולא. נושא את המלך דצברים בושת הוא למלך ומשפט האיש להשליכו: **ל**קמוניא **ח**לילא. צית מלא עפר: **מ**טרוניסא. רומית: **א**ילפא. ספיניה: **ב**לא **מ**יכסא. כלומר אזי לך הואיל ועליהן אתה נהרג שלא מלטה את עצמן ומטול חלק עמהם: **ו**יסיס **ל**אסרו **ו**לנינו. בלחם הפנים כתיב וכהן ^ט נוטל מחלה כדאמרינן בסדר יומא (דף פ:) ונטול חלה אחת משמי מלות של עזרת וארבע את חמש ממעשה לחם הפנים והתו מפרש לה דפלגא היא. והכי נמי השוע אותי נגד כולן שהוכיר שמי לבד: **א**ידכן. שר שצעודי כוכבים היה: **נ**תפרדה

במלכותא כולי האי אמר מי ישימינו מצע תחתך לעולם הבא א"ל אתינא לעלמא דאתי א"ל אין א"ל והכתיב ² לא יהיה שריר לבית עשו בעושה עשו בעושה עשו תניא גמי הכי לא יהיה שריר לבית עשו יכול לכל ת"ל לבית עשו בעושה מעשה עשו א"ל והכתיב ³שמה אדום מלכיה וכל נשיאיה א"ל מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה תניא גמי הכי מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה מלכיה ולא כל מלכיה פרט לאנטונינוס בן אסוריום כל נשיאיה ולא כל שריה פרט לקטיעה בר שולם קטיעה בר שולם מאי ^ט(הוי) דההוא קיסרא דהוה סני ליהודאי אמר להו לחשיבי דמלכותא מי שעלה לו נימא ברגלו יקטענה ויחיה או יניחנה ויצטרע אמרו לו יקטענה ויחיה אמר להו קטיעה בר שולם חדא דלא יכלת להו לבולוהו דכתיב ⁴כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם ^ומאי קאמר אלימא דבדרתהון בד' רוחות האי כארבע רוחות לארבע רוחות מבעי ליה אלא כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל ועוד קרו לך מלכותא קטיעה א"ל ^ומימר שפיר קאמרת מיהו כל דוכי ^ט(מלכא) שדו ליה לקמוניא חלילא כדי הוה נקטין ליה ואולין אמרה ליה ההיא מטרוניתא ווי ליה ^טלאילפא דאולא בלא מכסא נפל על רישא דעורלתיה קטעה אמר יהבית מכסי חלפית ועברית כי קא שדו ליה אמר כל נכסאי לר"ע וחביריו יצא ר"ע ודרש ⁵והיה לאהרן ולבניו ^אמחצה לאהרן ומחצה לבניו יצתה בת קול ואמרה קטיעה בר שולם מוזמן לחיי העוה"ב ^בבכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים אנטונינוס שמשיה לרבי אדרכן שמשיה לרב כי שכיב אנטונינוס א"ר נתפרדה חבילה כי שכיב אדרכן אמר רב נתפרדה

השמים פרשמי אתכם לרוחות העולם כדי שתקיים, שנאמר (ירמיה א) אס לא גרמי יומם וילילה חקות שמים ושמן לא שמי (תענית ג). דוכי למלכא. טלמו ומשחקיו בדבריו ומנייטו (סנהדרין לט.).

מסורת הש"ס

(א) [בעי' ליתא], (ב) [שבת קרב: ערובין כד.], (ג) [ז"ל ליתא], (ד) [מגילה טו.], (ה) [ז"ל דא], (ו) [תענית ג: ע"ש], (ז) [סנהדרין לג.], (ח) [ז"ל למלכא], (ט) [נדברים כח פס' סח מתרגס יושג' באיות כאלפא], (י) יומא ז': סנהדרין כה. ב"צ קמג, (יג) [קמן ז. ית.], (יד) [בעי': וסתן גדול, מ] [ערך כרת א'], (טו) [ועי' צעירן שכתב עוד פירוש אחר והוא כפירוש רש"י], (טז) [היו ליתא כס"א], (ע) [נדרכות נח. סב: סנהדרין עב.], (פ) [היו ליתא כס"א], (צ) [בעי' הראשון טספ: וס"ק כל נשיאה והיו האפיפיור אמרכל ממונה על כל הנזירים],

תורה אור השלם

1. גם במדקך מלך אל תקלל ובחזרי משבכך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יליך את הקול ובעל כנפים יציד דבר: קהלת י כ
2. והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבד ובית עשו לקש ודלקי בהם ואכלום ולא ידעה שריר לבית עשו כי יי דבר: עובדיה אי
3. שקמה אדום מלכיה וכל נשיאיה אשר נתנו בבוותקם את חללי הרב דהוה את ערלים ישקבו ואת ירד בור: יחזקאל לב כט
4. הוי הוי וגזס מארץ צפון גאם יי כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאם יי: זכריה ב י
5. והיה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל כי תרומה הוא ותרומה ידעה מאת בני ישראל מובדי שלמיהם תרומתם לוי: שמות כט כח
והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי ידעה חק עולם: וקרא כדי ט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שדר ליה וכו' הטואפים (יודע היה ללמוד לאטונינוס) תא"מ וי"צ ס"א אין זה: (ב) תוס' ד"ה אמר וכו' דלי א"ל הכי היה לו ל"י מנינא:

מוסף רש"י

לית דין בר איניש. אלא מלאך (שבת קיב: ערובין כח.) כשם שא"א לעולם בלא רוחות. אלא יתקיים מרוב הגל ומממות, כך א"א לעולם בלא ישראל. אלא העולם מתקיים אלא בשל ישראל, והכי קאמר קלא כי כלרבע רוחות
--